

Ruimte om te bewegen

Verkiezingsprogramma 2026–2030

D66
de wolden

Ruimte om te bewegen

Inhoudsopgave

Lijsttrekker	3
Inleiding	4
Programma	5
Een eigen plekje	6
Natuurlijk	7
Een oogje in het zeil	10
Ruimte om te bewegen	12
Naar elkaar omzien	14
Het gaat om mensen	15
Buiten de lijntjes kleuren	17
In bedrijf	20
Financiën	21
Samenvatting en slotwoord	23
Verantwoording	25

Opening social sofa in Ruinerwold,

Lijsttrekker Albert Haar

21 was ik toen John Mayall het album *Room to move* uitbracht. In het titelstuk speelde de mondharmonica, de 'saxofoon' van de arme mensen, een belangrijke rol. Het nummer sprak mij aan.

Ruimte om te bewegen zegt veel. Zowel letterlijk als figuurlijk. Geen stilstand maar beweging, niet star maar flexibel. En het swingt. Dat past bij D66. Laat elkaar vrij maar niemand vallen.

Voor je ligt het verkiezingsprogramma van D66 voor de gemeente De Wolden. Vanaf 2010 zitten we in de gemeenteraad. Steeds met 1 zetel. En vanaf 2022 hebben we een wethouder in het College van Burgemeester en Wethouders.

D66 is dus behalve een swingende ook een partij waar je van op aan kunt. We nemen deel aan het gemeentebestuur om wat voor elkaar te krijgen. We zijn opbouwend en constructief en nemen verantwoordelijkheid

Daarom heb ik besloten opnieuw als lijsttrekker de kar van D66 te trekken. Als geboren en getogen Woldenaar (Zuidwolde 1949), met zowel een agrarische als sociaal-culturele achtergrond, wil ik graag mijn bestuurlijke ervaring in dienst stellen van de inwoners van onze gemeente. Samen met een mooi team mensen van allerlei pluimage. Want het kan mooier en beter.

We zijn er om onze uitgangspunten vorm te geven. En dat is met name de **D** van democratie. Mensen bij het bestuur betrekken. Dat betekent luisteren naar wat mensen vinden en dan als bestuurder een afweging maken en besluiten nemen. En je daarvoor te verantwoorden. Niet het oor laten hangen naar grote schreeuwers of slimme lobbyisten, maar de gewone Woldenaar aan het woord te laten.

D66 zoekt altijd naar balans, zelfs in een hectische tijd. Dat er verschillen zijn is niet erg, maar iedereen moet wel gelijke kansen hebben. En degenen die, om wat voor redenen dan ook, minder kansen hebben moeten beschermd worden. Daarom pleiten we voor een goed en dienstbaar ambtelijk apparaat. Zij vormen de ruggengraat van een goed bestuur.

D66 staat voor een pluriforme samenleving in beweging.

Inleiding

In dit programma bouwt D66 De Wolden voort op het werk van de afgelopen jaren. We blijven staan voor een groene, sociale en betrouwbare gemeente, maar we kijken ook eerlijk naar wat beter kan. Sinds 2022 is er veel veranderd: de druk op de woningmarkt is nog verder toegenomen, de zorg staat onder druk en de samenleving vraagt om duidelijkheid en richting van de overheid.

In dit nieuwe programma leggen we meer nadruk op samenhang en menselijke maat. We willen geen opsomming van plannen, maar een verhaal over hoe we samen verder kunnen bouwen aan een leefbare, gezonde en toekomstgerichte gemeente.

We blijven realistisch. We weten dat niet alles lokaal kan worden opgelost. De landelijke overheid is aan zet als het gaat om bestaanszekerheid of de wachtlijsten in de zorg. Maar juist daarom is een sterke en dienstbare gemeente belangrijk: dichtbij inwoners, met vertrouwen in mensen en oog voor wat echt telt.

Wat we lokaal niet alleen aankunnen brengen we bij de provinciale of de landelijke overheid onder de aandacht. Via ons netwerk dragen wij er aan bij dat belangrijke zaken op provinciaal, landelijk of Europees niveau worden geagendeerd.

Onze waarden zijn hetzelfde gebleven. D66 staat voor vrijheid, gelijke kansen, bestaanszekerheid, verantwoordelijkheid en vertrouwen. We geloven in de kracht van mensen en in een overheid die dat mogelijk maakt.

Naast een politieke leidraad is ons programma ook een uitnodiging om met ons in gesprek te gaan over oplossingen voor de problemen van vandaag en de uitdagingen voor morgen. D66 is ervan overtuigd dat iedereen iets kan bijdragen, hier en nu. Samen maken we het verschil, stem D66! Dit zijn onze mensen:

Albert Haar-Zuidwolde
Harm Lotterman-Ruinen
Koen Harthoorn-de Wijk
Domicela Heijmeriks-Kerkenveld
Frans Marechal-Nolde
Henniëlle van Dam-Van der Duin-Zuidwolde
Just Stam-Koekange
Bert Bosch-Echten

Herman Mus-Linde
Sjouke Koopal-Zuidwolde
Margriet Logtenberg-de Wijk
Kees de Vries-Linde
Ineke Hage-Beckers-Ruinen
Marga Kool-Linde
Koos Stellink-de Wijk

Programma

Nadat we in 2022, eerlijk gezegd onverwacht, werden uitgenodigd om de mogelijkheden voor een coalitie samen met PvdA en Gemeente Belangen te verkennen, vervolgens tot een akkoord zijn gekomen en een coalitie hadden gevormd, hebben wij onze bijdrage geleverd aan de uitvoering van de gemaakte afspraken.

De coalitie heeft een prima prestatie neergezet, bijna het hele programma is uitgevoerd. Als college partij hebben wij bijna alle voorstellen van het college kunnen steunen, op een aantal hebben wij accenten gelegd. Van de 84 activiteiten en projecten in 2025 zijn er 64 volgens plan verlopen, Eén onderzoek is voortijdig gestopt omdat het niet meer nodig was en van de 19 anderen gaat het hoofdzakelijk over vertragingen in de tijd bijvoorbeeld het afmaken van fietspaden, ontsluiting Hoge Akkers, implementatie omgevingswet.

Tal van activiteiten en projecten zijn in voorgaande jaren afgerond waarmee we kunnen concluderen dat meer dan 90% van de plannen is gerealiseerd, in Den Haag hebben ze dat de laatste jaren niet gepresteerd.

Afvalkathedraal Wiede Wold

Hoofdstuk 1

Een eigen plekje

Ondanks alle inspanningen blijft de uitdaging groot. Wonen gaat over meer dan alleen genoeg huizen bouwen. Het gaat ook over kwaliteit, betaalbaarheid, duurzaamheid en een fijne leefomgeving. In heel Drenthe verandert de samenstelling van bevolking: dorpen vergrijzen en jongeren trekken vaker weg. Dat vraagt om woningen die passen bij verschillende levensfasen, zodat jong en oud in de eigen gemeente kunnen blijven wonen. We kiezen voor inbreiding als het kan en uitbreiding als het nodig is.

D66 wil dat er voldoende passende woningen zijn voor jong en oud, zowel (sociale) huur als koop. Dat vraagt soms om een andere manier van denken en doen. Bij nieuwe woningen hoort ook ruimte voor groen, water en ontmoeting. Groene wijken zijn gezonder, verlagen hittestress, voorkomen wateroverlast en maken dorpen aantrekkelijker. Fijn wonen betekent ook dat bestaande woningen worden verbeterd en verduurzaamd, en dat we zorgen voor een gezonde en prettige woonomgeving.

Speerpunten van D66:

- De gemeente neemt de regie om te zorgen dat er genoeg woningen gebouwd worden. Dat kan door het voorkeursrecht voor de aankoop van grond te gebruiken, afspraken te maken met woningcorporaties, actief te zoeken naar nieuwe bouwlocaties en samen te werken met bouwers, corporaties en inwoners.
- We geven ruimte aan vernieuwende bouwplannen, hierbij denken we aan tiny houses, flexwoningen, woningen in schuren en generatie verbindend bouwen.
- We monitoren de huidige en toekomstige woningvraag, zodat plannen aansluiten bij de echte behoefte in wijken, dorpen en kleine kernen.
- We verbeteren de doorstroming op de woningmarkt door te zorgen voor voldoende levensloopbestendige woningen en hulp voor mensen die willen verhuizen naar een woning die beter bij hun levensfase past.
- Voor woningbouw is ruimte nodig en waar dat ten koste gaat van natuur dient dicht in de buurt te worden gecompenseerd met nieuwe natuur
- We stimuleren prefab en biobased bouwen.

Waar hebben wij ons in de afgelopen raadsperiode voor ingezet en wat hebben wij wel of niet bereikt?

- Alle woningbouwplannen en maatregelen om het verkrijgen van extra woonruimte te vergemakkelijken (woningdeling, rood voor rood, etc.) hebben we volledig gesteund.
- De Energiestrategie, 100% groen gas in 2030 en 100% duurzame elektriciteit in 2040, is vastgesteld

Voor de komende raadsperiode betekent dit voor ons dat:

- We inzetten op realisatie van extra woonruimte op korte termijn. Daarvoor moet de gemeente zelf initiatief en verantwoordelijkheid nemen. Bijvoorbeeld door de bouw van minimaal 20 tijdelijke flexwoningen of tiny-houses. Het beleid van woningsplitsing, co-housing en erfdelen moet met kracht worden voortgezet.
- We de doelstellingen van de energietransitie zullen halen qua hoeveelheden duurzame energie en groen gas maar ook op tijd. De klimaatverandering wacht niet op ons.

Hoofdstuk 2

Natuurlijk

Onze gemeente is groen en ruim, met waardevolle natuur en een landschap dat we willen behouden voor de toekomst zodat dit voor nu en later ook een stabiel fundament biedt voor onze toeristensector. Dat vraagt om keuzes die het milieu, het klimaat en de leefbaarheid beschermen, zonder onnodige regels op te leggen.

D66 wil dat duurzaamheid zichtbaar wordt in het dagelijks leven van inwoners en bedrijven. Of het nu gaat om energie, landbouw, natuur of afval: samen kunnen we ervoor zorgen dat onze gemeente ook voor volgende generaties een fijne plek blijft om te wonen, werken en ontspannen.

De speerpunten van D66 zijn:

- We werken aan energietransitie met oog voor draagvlak. Nieuwe projecten voor zon en wind moeten passen bij het landschap en inwoners moeten kunnen meeprofiteren. De harde randvoorwaarde hierbij is dat De Wolden de vastgestelde doelstellingen moet halen. Dat kan wel.
- Als blijkt dat grote windmolens na zorgvuldige afweging de beste optie zijn om onze doelstellingen te halen dan is het maatschappelijk belang ermee gediend dat ze er komen.
- Zonnepanelen dienen bij voorkeur op daken, daarvoor geschikt oppervlaktewater, wegbermen, erven of parkeerplaatsen te worden aangelegd, als dat niet voldoende blijkt kan er ook aan landbouwgrond worden gedacht.
- De gemeente biedt ruimte aan boeren die willen verduurzamen of vernieuwen, zolang hun plannen passen bij het landschap en bijdragen aan een gezonde leefomgeving.
- De gemeente biedt ruimte aan nieuwe initiatieven die leiden tot een duurzaam, ecologisch verantwoord, grondgebruik. Zoals het voor de lokale behoefte kweken van groenten of andere gewassen. We stimuleren de aanleg van voedselbossen.
- We beschermen onze bodem, het water en de natuur door te zorgen voor duurzaam beheer en zorgvuldig gebruik van middelen.
- De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door duurzaam in te kopen, groen te beheren met aandacht voor biodiversiteit en waar mogelijk streekproducten te gebruiken.
- We stimuleren inwoners en bedrijven om energie te besparen, materialen te hergebruiken en afval te verminderen. Kleine stappen maken samen een groot verschil. We helpen inwoners bij het vinden van de weg naar ondersteuning en subsidie.

Wat we de afgelopen jaren hebben gedaan.

- Onze Energiestrategie is met een drietal mede door D66 ingediende amendementen vastgesteld. Er lopen diverse initiatieven voor o.a. zon op dak en water, groen gas.
- Onze ambitieuze doelstellingen om uiteindelijk in 2040 CO2 neutraal te zijn kunnen daardoor worden gehaald.
- Aankoop van de NAM locatie "de Wijk 20" om de in de buurt aanwezige infrastructuur voor zowel gas als elektriciteit met zekerheid te kunnen gebruiken voor de energietransitie.
- Samen met andere partijen is het gelukt om de kwestie van bestrijdingsmiddelen met name bij de lelieteelt versus de volksgezondheid te agenderen. Dit is nu volop onder de aandacht en onze inzet daarbij is om als eerste geregeld te krijgen dat er niet meer binnen 250 meter van bewoning, scholen en dergelijke gespoten mag worden.
- Het door D66 in 2019 voorgesteld fonds "Toekomstgerichte Landbouw" is er nog steeds ter bevordering van op duurzaamheid gerichte innovaties in onze agrarische sector.

Voor de komende raadsperiode betekent dit voor ons:

- Volle kracht vooruit met de energie-transitie en de warmtetransitie (warmtepompen en groen gas) Inzetten op lokaal eigendom via lokale energiecoöperaties
- Instandhouding van boswallen en solitaire bomen, uitdunning ten behoeve van onderhoud en verjonging blijft vergunningsvrij. In de beheersplannen voor het openbare groen moet gekeken worden of het mogelijk is groente en fruit te planten i.p.v. heesters en gras. Dit in samenwerking met de natuurvereniging, omwonenden en volkstuinorganisaties.
- We blijven de landbouwsector helpen innoveren richting een rendabele landbouw, gebaseerd op een gezonde bodem en biodiversiteit, waarin de natuur samenwerkt met de boer en de boer met de natuur voor gezonde voeding. Door ecologische, landbouwkundige en technologische kennis te verbinden, bouwen we aan toekomstbestendige familiebedrijven en voedselproducenten binnen een houdbaar voedselsysteem. Kortom: geen óf-óf, maar én-én, met oog voor het verdienvermogen én de belangen van alle stakeholders.
- Het fonds Toekomstgerichte Landbouw moet structureel gefinancierd worden.

Hoofdstuk 3

Een oogje in het zeil

Leefbaarheid betekent meer dan alleen voorzieningen in de buurt. Het gaat om buurten en dorpen waar mensen elkaar kennen, waar ruimte is voor ontmoeting en waar iedereen zich veilig voelt. Daar horen goede voorzieningen, bereikbaarheid en verkeersveiligheid bij.

Veel dorpen in Drenthe, ook in onze gemeente, hebben te maken met vergrijzing en ontgroening. Dat vraagt om beleid dat dorpen vitaal houdt: met voldoende voorzieningen, kansen voor jongeren en ruimte voor ouderen om prettig te blijven wonen. Zo blijven onze dorpen leefbaar en in balans.

In een tijd van polarisatie en onzekerheid is een hechte en weerbare samenleving belangrijker dan ooit. Wanneer mensen elkaar kennen en samenwerken, zijn we beter bestand tegen dreiging van buitenaf. Naoberschap is burgerkracht.

D66 wil dat inwoners zelf een actieve rol kunnen spelen in het versterken van hun leefomgeving. Ideeën van inwoners moeten ruimte krijgen en waar nodig worden ondersteund. Zo blijft onze gemeente een plek waar het prettig wonen en samenleven is.

De speerpunten van D66 zijn:

- We willen dat alle dorpen en buurten goed bereikbaar zijn, ook te voet, op de fiets of per openbaar vervoer.
- We verbeteren de verkeersveiligheid, vooral rondom scholen, fietsroutes en oversteekplaatsen ook als daar auto hinderende maatregelen voor nodig zijn.
- In de centrumgebieden waar de maximumsnelheid 30 km/u is moeten fietsers zoveel mogelijk de ruimte krijgen, de auto is te gast.
- We zorgen dat openbare ruimte en voorzieningen, zoals zorg, onderwijs, winkels, sport en cultuur, voor iedereen toegankelijk zijn.
- We stimuleren ontmoeting, vrijwilligerswerk en activiteiten die de sociale samenhang en weerbaarheid versterken.
- Wij waarderen en stimuleren het in stand houden van tradities zoals dorpsfeesten, paasvuren en carbidschieten.
- We investeren in een veilige leefomgeving, met aandacht voor preventie, brandveiligheid en digitale veiligheid.

Lokale ondernemers die willen groeien moeten daar de ruimte voor krijgen, zodra er behoefte aan is kunnen bedrijfsterreinen worden vergroot, wanneer dat ten koste gaat van natuur dient dat dicht in de buurt te worden gecompenseerd.

Waar hebben wij ons in de afgelopen raadsperiode voor ingezet en wat hebben wij wel of niet bereikt?

- Er is een aantal fietspaden aangelegd, helaas zijn er een paar knelpunten waardoor dit nog niet af is.
- Het nieuwe ketenbeleid, belangrijk voor de ontwikkeling van onze jeugd en qua veiligheid een punt van zorg, is vastgesteld.
- Het beleid voor onze bedrijventerreinen is vastgesteld, onze lokale ondernemers krijgen zo de mogelijkheid om uit te breiden en tevens bij hun bedrijf op het bedrijventerrein te wonen.

Voor de komende raadsperiode betekent dit voor ons dat:

Dat buurtteams, in samenhang met verenigingen voor dorps- of streekbelangen, een steeds belangrijkere rol moeten gaan spelen. De verantwoordelijkheid en het budget moeten worden ondergebracht bij Welzijn De Wolden.

Wij willen dat de gemeente jaarlijks een overzicht per kern publiceert van de bevolkingsontwikkeling naar leeftijd en herkomst. Hiermee worden veranderingen in de samenstelling van bevolking inzichtelijk gemaakt en kunnen de gemeente, verenigingen en bedrijven zich beter op de toekomst voorbereiden.

Op wegen buiten de bebouwde kom delen vaak alle weggebruikers, van voetgangers tot landbouwverkeer, één weg. Verschillen in snelheid en omvang leiden tot risico's voor de verkeersveiligheid: alle weggebruikers moeten zich ook in het buitengebied veilig op de weg kunnen begeven.

Het toezicht op de naleving van verkeersregels voor zwaar (landbouw-)verkeer wordt geïntensiveerd. De snelheid binnen de bebouwde kom op gemeentelijke wegen wordt overal 30km/u en buiten de bebouwde kom 60 km/u. Buiten de bebouwde kom kunnen wij wel instemmen met (D)66 km/u.

Handhaving verdient extra aandacht en moet worden versterkt met 1 bijzondere opsporingsambtenaar (boa).

Hoofdstuk 4

Bewegen in de ruimte

Gezondheid en sport

Waar je wieg staat mag niet bepalen welke kansen je krijgt in het leven. Toch zien we ook in Drenthe verschillen in gezondheid en levensverwachting tussen gebieden en bevolkingsgroepen. D66 wil dat iedereen, jong en oud, de kans krijgt op een gezond en actief leven – ongeacht inkomen, opleiding of woonplaats.

Gezondheid is meer dan niet ziek zijn. Het gaat om meedoen, bewegen, mentale veerkracht en geluk. Een gezonde leefstijl en een omgeving die uitnodigt tot bewegen dragen daar sterk aan bij. Daarom wil D66 investeren in preventie, sport, groen en samenwerking met zorg- en welzijnsorganisaties.

De speerpunten van D66 zijn:

- We verkleinen gezondheidsverschillen door in te zetten op preventie, gezondheidsonderwijs, gezonde leefomgeving en gezonde voeding.
- Alcohol- en drugsbeleid legt de nadruk op voorlichting gericht op preventie waarbij de voorlichting over alcohol minstens zo belangrijk is als die over drugs. Dat geldt ook voor roken en vaperen.
- We stimuleren een actieve leefstijl door veilige, goed verlichte, fiets- en wandelroutes, toegankelijke sportvoorzieningen en samenwerking tussen scholen, verenigingen en buurtsportcoaches.
- We willen dat jeugdzorg snel, laagdrempelig en dichtbij wordt georganiseerd, met aandacht voor het gezin als geheel. Goede begeleiding bij complexe scheidingen.
- We besteden extra aandacht aan mentale gezondheid en het voorkomen van eenzaamheid.
- We zorgen dat sport en cultuur voor iedereen bereikbaar en betaalbaar zijn. We zorgen voor een subsidiebeleid om sportclubs overeind en zwembaden open te houden.
- We bevorderen een gezonde leefomgeving met schone lucht, voldoende groen en ruimte om te bewegen en te ontspannen.
- We ondersteunen lokaal ondernemerschap dat bijdraagt aan leefbaarheid, bijvoorbeeld door regels eenvoudiger te maken en initiatieven te helpen die dorpen vitaal houden.

Een gezonde leefstijl en goede zorg versterken elkaar. Door te investeren in preventie, bewegen en een veilige omgeving bouwen we aan een Drenthe waarin iedereen gezond kan opgroeien en ouder worden. Gezondheid en welzijn gaan hand in hand met sociale zekerheid en gelijke kansen.

Waar hebben wij in de afgelopen raadsperiode op ingezet en wat hebben wij bereikt?

- Dankzij een unaniem door de gemeenteraad aangenomen voorstel om een extra subsidie te verstrekken aan de drie zwembaden kunnen deze open blijven.
- De gezondheid en het welzijn van onze inwoners verbetert gestaag, mede dankzij het Gezonde en Actief Leven Akkoord dat we als gemeente hebben omarmd.

Voor de komende raadsperiode betekent dit voor ons dat:

- Ondersteuning voor de zwembaden structureel moet worden zodat de ze zich ook op de lange termijn kunnen richten, knelpunten structureel goed oplossen in plaats van lapwerk.
- De Wolden wil een pluriforme samenleving zijn. Daarom heten we nieuwingekeomenen van harte welkom. De gemeente biedt faciliteiten opdat nieuwe inwoners ze snel mogelijk actief kunnen deelnemen in de samenleving. Daarbij wil D66 met name aandacht voor de cultuur, inclusief gebruiken en tradities, en de Drentse taal.

Hoofdstuk 5

Naar elkaar omzien

Iedereen moet kunnen meedoen. D66 wil een samenleving waarin mensen naar elkaar omkijken en waarin niemand buiten de boot valt. Een goed en zeker bestaan begint bij werk, een inkomen waarmee je kunt rondkomen, onderwijs, gezondheid en een veilige leefomgeving.

We hechten aan het uitgangspunt dat mensen in de eerste plaats zelf verantwoordelijk zijn voor hun leven en toekomst. Maar als dat even niet lukt, moet de gemeente klaarstaan om te helpen – met vertrouwen, aandacht en zo min mogelijk regels. Een gemeente die ontzorgt wanneer dat nodig is, geeft mensen juist de ruimte om weer verder te kunnen.

De speerpunten van D66 zijn:

- We willen dat gemeentelijke dienstverlening menselijk en toegankelijk is, met één duidelijk aanspreekpunt voor inwoners die ondersteuning zoeken.
- We vinden het belangrijk dat inwoners tijdig de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben, ook om mee te kunnen doen aan het sociaal culturele leven en sport.
- We ondersteunen mantelzorgers omdat dit deze de drukbezette professionele zorg ontlast.
- We helpen inwoners om schulden te voorkomen en aan te pakken, en werken samen met scholen en werkgevers om armoede duurzaam te doorbreken. Daarbij willen we de armoedeval tegengaan en zonodig extra middelen inzetten.
- We ondersteunen statushouders bij een goede start, met aandacht voor taal, werk en integratie in de gemeenschap.
- We bevorderen gelijke kansen op werk en onderwijs, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- We zetten in op inclusie: iedereen moet kunnen meedoen, ongeacht leeftijd, achtergrond of beperking.
- We zetten in op preventie: voorkomen is beter dan genezen.

Een sociale gemeente is een betrokken en rechtvaardige gemeente. D66 wil dat mensen niet verdwalen in regels, maar steun en vertrouwen ervaren wanneer dat nodig is.

Waar hebben wij in de afgelopen raadsperiode op ingezet en wat hebben wij wel of niet bereikt?

- We hebben een motie ingediend om de armoedeval te voorkomen bij het geven van inkomensondersteuning zoals de tegemoetkoming energiekosten in 2022. Ondanks een rekenmodel dat de goede werking aantoonde en een goede inschatting van de uitvoerbaarheid is het niet gelukt om de motie aangenomen te krijgen.
- Helaas is het nog niet gelukt om ons eerlijke, met de andere Drentse gemeenten afgesproken, aandeel in de opvang van minderjarige asielzoekers en Oekraïners in te vullen.

Voor de komende raadsperiode betekent dit voor ons dat:

- We een snelle en goede opvang van ons aandeel in de opvang van alleenreizende minderjarige asielzoekers en Oekraïners realiseren. Het onderbrengen van een deel hiervan bij particulieren dient hierbij worden meegenomen vanuit een houding dat we knelpunten waarom dit niet kan wegwerken in plaats van het op te geven.
- We bij de behandeling van de nota Armoedebestrijding het voorkomen van de armoedeval weer aan de orde zullen stellen.
- Van oudsher is de Woldense cultuur gericht op samenwerking. Het 'wij' komt voor het 'ik'. Dat wordt des te belangrijker wanneer er gevaren dreigen als cyberstoringen, epidemieën en oorlog. D66 verwacht van de lokale overheid dat deze komt met een weerbaarheidsplan om onze bevolking te beschermen. Publieke ruimten als gemeentelijke gebouwen, dorpshuizen, bibliotheken en brandweerkazernes moeten daarbij een belangrijke rol spelen.

Hoofdstuk 6

Het gaat om mensen

Om de ambities op het gebied van wonen, duurzaamheid, zorg en leefbaarheid waar te maken, is goed bestuur essentieel. Vertrouwen in de overheid begint bij een bestuur dat richting geeft én dichtbij blijft. D66 wil een gemeente die niet alleen uitvoert, maar ook durft te kiezen en vooruit te kijken. Dat vraagt om een cultuuromslag: van ad-hoc beslissingen naar een duidelijke koers met een stip op de horizon. Een betrouwbare overheid is voorspelbaar, legt keuzes uit en houdt vast aan haar principes.

Goed bestuur is ook samenwerken. Veel vraagstukken – van wonen tot zorg en duurzaamheid – overstijgen gemeentegrenzen. D66 wil dat gemeenten in Drenthe nauwer samenwerken om kennis te delen, middelen te bundelen en inwoners beter van dienst te zijn.

Inwoners moeten kunnen rekenen op een overheid die eerlijk, transparant en dienstbaar is. Een gemeente die luistert, uitlegt en doet wat ze belooft. D66 wil dat inwoners vroegtijdig betrokken worden bij plannen en dat besluiten helder worden uitgelegd. We vinden het belangrijk dat ook jongeren worden betrokken bij beslissingen over de toekomst van hun dorp en gemeente.

De speerpunten van D66 zijn:

We willen een dienstbare gemeente die betrouwbaar en duidelijk communiceert, in begrijpelijke taal en met open houding.

- We zorgen dat inwoners vroegtijdig worden betrokken bij plannen en besluiten, zodat participatie meer is dan inspraak achteraf.
- We willen dat de gemeente digitaal goed bereikbaar is, maar ook persoonlijk contact houdt voor wie dat nodig heeft.
- We hechten aan een open bestuurscultuur waarin de raad actief controleert en het college open verantwoording aflegt.
- We stimuleren lokale democratie, bijvoorbeeld via dorps- en wijkraden, jongerenraden, initiatieven van inwoners en bij heel belangrijke besluiten zoals de plaatsing van grote windmolens kan de gemeenteraad een burgerberaad organiseren om zich te laten adviseren..
- We vinden dat de gemeente zorgvuldig om moet gaan met geld van inwoners en daarover helder moet rapporteren.

- We zetten in op samenwerking tussen gemeenten, zodat kennis, capaciteit en middelen efficiënt worden benut en inwoners profiteren van een sterke regio.

Een goed bestuur geeft richting, werkt samen en blijft dichtbij. D66 staat voor een overheid die vertrouwen geeft, omdat zij zelf betrouwbaar is.

Waar hebben wij ons de afgelopen raadsperiode voor ingezet en wat hebben wij bereikt?

Bij participatie bij gevoelige onderwerpen zoals de opvang van asielzoekers en het onderzoek naar de plaatsing van grote windmolens hebben wij erop gewezen dat het doel van de participatie is dat de gemeenteraad zo goed mogelijk geïnformeerd wordt om alle belangen af te kunnen wegen en een goed besluit te kunnen nemen. Bij de opvang van 50 alleenreizende minderjarige asielzoekers is dat niet gelukt. Het traject over de verkenning van de plaatsing van windmolens in Ruinerwold Noord is net begonnen en daar verwachten we een beter proces.

Voor de komende raadsperiode betekent dit voor ons dat:

We de participatieprocessen nauwgezet zullen blijven volgen. Een sterk ambtelijk apparaat staat mensen bij en beschermt de zwakkeren in de samenleving. Alleen controle wanneer blijkt dat het nodig is. D66 wil dat de gemeente een prijs instelt voor de beste ambtenaar van het jaar. Om drempels te verlagen stelt D66 voor om waar mogelijk vrijwilligers in te schakelen bij het openbaar bestuur. Bijvoorbeeld als publieksbegeleiders bij raadsvergaderingen of balieactiviteiten.

Hoofdstuk 7

Buiten de lijntjes kleuren

D66 is een partij waarin ideeën belangrijk zijn. Niet zeggen wat er allemaal niet deugd, maar komen met oplossingen. Het talent dat in de samenleving zit benutten. Daarvoor moet je een beetje avontuurlijk zijn. Wanneer je doet wat je altijd deed verandert er niks. Tijden veranderen en dat vraagt om creativiteit. En daarvoor moet je ook wel eens even buiten traditionele paden gaan.

Zo wil D66 naast bestaande organisatievormen per dorp, zoals muziek-, zang- en toneelverenigingen, ook initiatieven op gemeentelijk niveau stimuleren. Met de culturele gemeente in 2014 is daar al een aanzet toe gegeven.

Goede faciliteiten voor cultuur en onderwijs zijn belangrijk. Daarom is D66 voorstander van combinatie van functies in multifunctionele centra als Wolderhuus en Buddingehof.

Wat hebben we gedaan:

- De Wolden was Culturele Gemeente in 2024. Onder de titel *Wiede Wold* zijn mooie ook blijvende initiatieven ontwikkeld.
- Er is een nieuwe Cultuurvisie met als titel *Het platteland als podium* gemaakt.
- De Wolden is uitgeroepen tot Talentgemeente. Dankzij de inzet van enthousiaste cultuurcoaches.
- Het verdwenen beeld *De Boenende Boerin* in Ruinerwold is herplaatst en in de raadszaal hangt een prachtig schilderij van Taco van Mesdagh dat eerder in Huize Echten hing.
- Bij de realisatie van het Wolderhuus is de geschiedenis van de verdwenen lagere landbouwschool, badhuis annex gymlokaal en kleuterschool vastgelegd in het magazine *Verdan*.
- Vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan voor het basisonderwijs. Start nieuwe huisvesting school in Echten.

Wat willen we doen om De Wolden nog meer te laten bruisen en aantrekkelijker te maken voor de eigen inwoners, recreanten en mensen die zich nieuw willen vestigen:

- Instellen van een schrijversfonds bevorderen om meer publicaties over cultuur en historie van De Wolden te krijgen.
- De belangstelling voor de cultuurhistorie vergroten door het gemeentelijk archief toegankelijker te maken en de openstelling en bekendheid te verbeteren.
- Subsidies voor culturele verenigingen en activiteiten jaarlijks te indexeren wanneer ook de eigen inkomsten stijgen.
- Bibliotheken moeten een centrale rol in het dorp vervullen. Inhoudelijk mag niet gekort worden op de bibliotheekvoorzieningen.
- De Culturele Prijs van De Wolden moet blijven.
- Deelname aan Cultuurregio Zwolle vinden we belangrijk. De aanwezigheid van een concertzaal/evenementenpodium in de regio is ook voor De Wolden van belang.
- Er moeten betere voorzieningen komen voor aankondiging en promotie van lokale activiteiten en evenementen. Ook om wildplak en daarmee verrommeling van het buitengebied te voorkomen.

Hoofdstuk 7

In bedrijf

Werk is belangrijk voor mensen. Niet alleen om de kost te verdienen maar ook vanwege de sociale aspecten. We streven er naar zoveel mogelijk mensen te laten deelnemen aan het arbeidsproces. Elk naar zijn eigen mogelijkheden. Een inclusieve arbeidsmarkt, met zorg voor de mensen die beperkingen hebben, is ons uitgangspunt.

Voor De Wolden zijn de sectoren landbouw, recreatie, dienstverlening en midden- en kleinbedrijf het belangrijkste. Omdat veel mensen buiten de gemeente werken zijn goede verbindingen belangrijk. Zowel wat betreft particulier als openbaar vervoer.

De speerpunten voor D66 zijn:

- Regionaal de krachten bundelen. Deelname aan de regio Zwolle vinden we belangrijk.
- Uitbreidingsmogelijkheden voor eigen bedrijven, bij voorkeur op daarvoor aangemerkte terreinen, om onnodige mobiliteit in het buitengebied te voorkomen.
- Bedrijventerreinen laten beheren door een parkmanagement. Netcongestie moet daarbij aandacht krijgen. Het initiatief voor een parkmanagement ligt bij de gemeente.
- Goede dienstverlening vanuit de gemeente voor ondernemers en inwoners.
- Bundeling van krachten door versterking van de rol van het Ondernemersplatform De Wolden.

Een sterk en ondernemend bedrijfsleven is de basis van de economie in De Wolden. Duidelijke regels, goede handhaving en geregeld overleg tussen overheid en bedrijfsleven.

Hoofdstuk 8

Financiën

De Wolden is een financieel zeer gezonde gemeente. Incidentele tegenvallers kunnen worden opgevangen uit de algemene reserve die momenteel 27 M€ omvat. Structureel is de begroting voor de komende jaren in evenwicht dat willen we zo houden. Wanneer er voor bepaalde wensen of ontwikkelingen structureel meer geld nodig is dan willen wij dat er eerst gekeken wordt waar er structureel kan worden bezuinigd. Wanneer dat laatste niet wenselijk is gaan we een afweging maken of de gemeentelijke belastingen zoals OZB, toeristenbelasting en forensenbelasting omhoog moeten

De speerpunten van D66 zijn:

- We willen de financiële gezondheid van de gemeente op peil houden.
- Structurele uitgaven worden gedekt vanuit de lopende begroting.
- Pas wanneer er geen acceptabele bezuinigingen gevonden kunnen worden kan er besloten worden om de lasten voor onze inwoners te verhogen.
- Incidentele kosten worden ten laste van de algemene reserve of een eventuele bestemmingsreserve gebracht.
- Investerings kunnen (deels) uit de algemene reserve worden gefinancierd.

Waar hebben wij ons de afgelopen raadsperiode voor ingezet en wat hebben wij (niet) bereikt?

Wat hebben we bereikt

Vanuit een kritische maar constructieve houding is de kwaliteit van de verslaglegging in de afgelopen jaren mede door ins verbeterd zodat de raad haar controlerende functie beter kan uitoefenen.

Een voorstel om een incidentele meevaller van €1.0 miljoen in te zetten om de forse verhoging van de OZB met 10% die de burger in 2027 gaat merken te compenseren heeft het tot onze spijt niet gehaald.

Voor de komende raadsperiode betekent dit voor ons dat:

Wij zetten ons in om de financiële positie van de gemeente structureel gezond te houden en de kwaliteit van de rapportages aan de raad verder te verbeteren.

Maar een nodeloze verdere stijging van het eigenvermogen willen wij voorkomen. Wanneer dat dreigt te gebeuren zoeken wij naar mogelijkheden om onze burgers financieel tegemoet te komen.

En aangezien er een incidentele meevaller te verwachten is zullen wij daarom opnieuw proberen de forse verhoging van de OZB in 2027 te spreiden over de komende vier jaar.

Samenvatting

D66 De Wolden kiest voor realisme, samenwerking en vertrouwen in mensen. We willen een gemeente die richting geeft, maar ook dichtbij blijft. Niet alles kan lokaal worden opgelost, maar samen kunnen we veel verbeteren. Hieronder lees je in het kort waar D66 De Wolden zich de komende jaren voor inzet.

Een eigen plekje

- Meer betaalbare en duurzame woningen voor jong en oud.
- Doorstroming stimuleren en starters helpen met een vernieuwde Starterslening.
- Regie nemen op woningbouw en ruimte geven aan nieuwe woonvormen zoals tiny houses en generatieverbindend wonen.

Natuurlijk

- Zorgvuldig omgaan met natuur, bodem en water.
- Energieprojecten alleen met draagvlak en participatie van inwoners.
- Voortzetten Transitiefonds Toekomstgerichte Landbouw
- Een groene leefomgeving voor gezondheid en klimaat.

Een oogje in het zeil

- Dorpsbudgetten en lokale initiatieven versterken de leefbaarheid.
- Veilige fietsroutes en goede bereikbaarheid voor iedereen.
- Ruimte voor ontmoeting en vrijwilligerswerk in elk dorp.
- Lokaal ondernemerschap draagt bij aan levendige dorpen.

Ruimte om te bewegen

- Gelijke kansen op een gezond leven, waar je ook woont.
- Meer aandacht voor preventie, bewegen en mentale gezondheid.
- Snelle, toegankelijke en gezinsgerichte jeugdzorg.
- Sport en cultuur bereikbaar en betaalbaar voor iedereen.

Naar elkaar omzien

- Een menselijke en toegankelijke gemeente met vertrouwen in mensen.
- Tijdige ondersteuning bij hulpvragen en minder bureaucratie.
- Gelijke kansen op werk en onderwijs, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Iedereen hoort erbij – ongeacht leeftijd, achtergrond of beperking.
- Focus op preventie, voorkomen is beter dan genezen.

Het gaat om mensen

- Een betrouwbare en dienstbare overheid die luistert en uitlegt.
- Minder ad-hocbeleid, meer richting en samenwerking tussen gemeenten.
- Eerlijke en open communicatie met inwoners.
- Jongeren meer betrekken bij de lokale democratie.

Buiten de lijntjes kleuren

- We willen een fonds om lokale schrijvers te stimuleren
- Meer Woldense culturele initiatieven
- Vaste indexering voor culturele activiteiten
- Meer activiteiten in de Drentse taal

In bedrijf

- Partner blijven in de Regio Zwolle blijft belangrijk
- Parkmanagement op bedrijventerreinen
- Uitbreiding bedrijventerreinen primair voor eigen ondernemers
- Bundelen van ondernemerskracht op gemeentelijk niveau
- Duidelijke regels en stringente handhaving

Financiën

- Stijging OZB gelijkmatig spreiden door vrijval overbodige bestemmingsreserves
- Sterkste schouders moeten zwaarste lasten dragen
- Scherp begroten om rekeningoverschotten te voorkomen

Verantwoording

Aan dit verkiezingsprogramma werkten mee (op persoonlijke titel):

Albert Haar
Harm Lotterman
Frans Marechal
Koen Harthoorn

